RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO

Kasvintuotannon osasto
Kasvinterveys- ja lannoiteyksikkö

Pvm/Datum/Date
2.10.2023

Dnro/Dnr/DNo
5577/00.00.01.00.02/2023

Maatalousvaliokunta
Eduskunta

U 46/2023 vp: Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi metsänviljelyaineiston tuotannosta ja markkinoinnista
Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 03.10.2023 klo 10.00 / U 45/2023 vp / Asiantuntijapyyntö

Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto.

Yleisesittely

Komission 5.7.2023 julkaisemalla ehdotuksella (COM(2023) 415 final) on tarkoitus kumota nykyinen direktiivi metsänviljelyaineiston kaupasta ja korvata se asetuksella. Asetusehdotuksella halutaan varmistaa tuleviin ilmastollisiin haasteisiin soveltuvan korkealaatuisen metsänviljelyaineiston tuotanto, saatavuus ja sisämarkkinoiden toiminta unionissa. Ehdotuksella muutetaan lisäksi tarvittavilta osin kasvinterveysasetusta (2016/2031/EU) ja valvonta-asetusta (2017/625/EU). Muista kasvien lisäysaineistoista on annettu samanaikaisesti erillinen asetusehdotus (COM(2023) 414 final).

Asetusehdotus säätelee metsänviljelyaineiston tuotantoa, markkinointia ja tuontia kolmansista maista. Asetusehdotus kattaa asetuksen liitteessä I luetellut metsätalouden kannalta merkittävien puulajien siemenet, kasvinosat ja taimet. Asetusehdotus ei koske kasvien lisäysaineistoa (COM(2023) 414 final), koristekasvien lisäysaineistoa sekä tieteellisiin tarkoituksiin tai valintajalostukseen tarkoitettua aineistoa. Se ei myöskään koske vientiä vasten kasvatettua aineistoa. Merkittävää on, että asetuksella ei säädeltäisi metsänviljelyaineiston käyttöä, mikä nykyisinkin kuuluu jäsenmaiden omaan toimivaltaan.

Asetusehdotus sisältää useita delegoituja ja toimeenpanosäädöksiä, jotka eivät ole vielä edes luonnosasteella. Useimmat alemman asteiset säädökset tarkentavat asetuksen teknisiä yksityiskohtia, kuten puulajilistoja ja luokituksia. Niiden tarve ja valtuusrajoitukset näyttävät mielestämme hyvin perustelluita. Alempiasteisissa säädöksissä säädetään myös monista olennaisista valvontaan ja käytäntöihin liittyvistä asioista, joiden asianmukaisuutta on tarpeen arvioida tarkemmin jatkokäsittelyssä.

Osa delegoiduista säädöksistä on laadittu mahdollistamaan tieteellisen ja teknisen kehityksen joustava käyttöönotto sekä unionin tasoisten yhteisten tietokantojen, sähköisten kantatodistusten ja etikettien käyttöönoton. Näiden säädösten käyttöönoton aikataulu ei ole tiedossa. Ruokaviraston mielestä nämä säädökset ovat tarpeellisia, mutta tarpeellisuus ja vaikutusten arviointi tulee tehdä silloin, kun niiden käsittely tulee ajankohtaiseksi.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO

Kasvintuotannon osasto
Kasvinterveys- ja lannoiteyksikkö

Pvm/Datum/Date
2.10.2023

Dnro/Dnr/DNo
5577/00.00.01.00.02/2023

Merkittävimmät vaikutukset metsänviljelyaineistoprosessiin

Ruokavirasto on nykyisten metsänviljelyaineiston kaupasta annettujen säädösten toimeenpanosta vastaava viranomainen. Komissio ei ole ehdottamassa merkittäviä muutoksia lainsäädännön perusteisiin. Ruokavirasto pitää hyvänä, että sektorin toiminta säilyisi pääosin nykyisen kaltaisena.

Ruokaviraston mielestä on tärkeää, että asetusehdotus on linjassa Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) metsäpuiden siemen- ja taimijärjestelmän säännösten kanssa. Joidenkin termien osalta (esim. metsänviljelyaineiston määritelmä) säännökset eivät vastaa toisiaan.

Asetusehdotuksessa ehdotetaan, että virallinen valvonta siirrettäisiin osaksi valvonta-asetusta (2017/625/EU). Valvonnasta annettaisiin delegoitu asetus, jossa määritellään virallisen valvonnan toimeenpanoa koskevat säännöt. Lisäksi komissio määrittelee toimeenpanoasetuksella mm. valvonnan minimitason ja tarkastustiheyden. Ruokavirasto toivoo, että näiden asetusten käsittelyn yhteydessä varmistetaan, että rekisteröintivaatimus ja valvonta kohdistuu oikeisiin ammattimaisiin toimijoihin. Valvontaa tulee voida tehdä riskiperusteisesti ja valvonnan frekvenssin tulisi olla viranomaisten resurssien osalta kohtuullisella tasolla.

Ruokaviraston mielestä on hyvä, että jalostettujen perusaineistojen (esim. siemenviljelykset) terminologia, määritelmät ja minimivaatimukset säilyvät lähes ennallaan, joten vaikutukset nykyisiin rekisteröimiskäytäntöihin ovat vähäisiä. Merkittävin muutos kohdistuu jalostamattoman metsänviljelyaineiston metsikkökeräyksiin (luokka siemenlähde tunnettu). Siinä keräyskohteet tulee hyväksyä ja rekisteröidä etukäteen viranomaisen toimesta. Ruokaviraston kannalta on hyvä, että säädöksissä on poikkeus, joka koskee ilmastollisesti haasteellisia olosuhteita. Niissä kohteiden valinnan voisi tehdä toimijat viranomaisen valtuuttamana. Tämä poikkeus auttaa muiden muassa Pohjois-Suomen siemenkeräysten järjestämisessä. Uusi menettely lisää sekä valvovan viranomaisen että toimijoiden hallinollista taakkaa nykytilanteeseen verrattuna.

Ruokaviraston mielestä on hyvä, että asetusehdotuksessa esitetty sertifiointimenettely ja metsänviljelyaineistoerien pakkausmerkinnät ovat päälinjoiltaan yhdenmukaisia nykyisen käytäntömme kanssa. Hyväksytystä perusaineistosta kerätyille metsänviljelyaineistolle myönnetään kantatodistus. Aineistot on pidettävä erillään kaikissa tuotannon ja markkinoinnin vaiheissa, jotta jäljitettävyys säilyy. Jokaiselle metsänviljelyaineistoerälle on myönnettävä virallinen etiketti (uusi termi), joka sisältää ostajalle annettavat alkuperä- ja luokitustiedot. Virallisen etiketin voi myöntää joko viranomainen tai ammattimainen toimija viranomaisen valtuuttamana.

Ruokavirasto pitää hyvänä, että kasvinterveysasetus (2016/2031/EU) on otettu huomioon asetusluonnoksessa ja että säädösten välisiä rajauksia on kasvintuhoojien osalta selkeytetty. Tuonnin osalta ote-

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO

Kasvintuotannon osasto
Kasvinterveys- ja lannoiteyksikkö

Pvm/Datum/Date 2.10.2023

Dnro/Dnr/DNo 5577/00.00.01.00.02/2023

taan käyttöön yhteinen tiedonhallintajärjestelmä (IMSOC). Säädökset mahdollistavat edelleen kasvipassin yhdistämisen virallisen etiketin kanssa, mikä on ollut vakiintunut käytäntö Suomessa. Tarkastusten toimeenpanon kannalta on hyvä, että molempia säädöksiä voidaan valvoa kustannustehokkaasti samalla tarkastuskäynnillä, kuten nykyisinkin.

Ruokavirasto suhtautuu kriittisesti hallinnollisen taakan lisääntymiseen. Keskeisimmät syyt taakan lisääntymiseen ovat puulajikohtaisten valmiussuunnitelmien laadintavelvoite ja niihin liittyvä raportointi sekä koulutusten ja harjoitusten järjestäminen toimijoille. Lisäksi taakkaa lisäävät siementen ja taimien tuotanto- ja tuontimäärien säännöllinen raportointi komissiolle sekä erilaiset tiedonanto- ja yhteistyövelvoitteet komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa. Asetusehdotuksen toimeenpano edellyttää useita merkittäviä muutoksia Ruokaviraston ylläpitämään metsänviljelyaineiston tietojärjestelmään. Edellä mainittuihin velvollisuuksien ja tietojärjestelmän muutoksiin tulee varata riittävästi henkilöresursseja ja rahoitusta.

Johtava asiantuntija Kari Leinonen